

TIL PRÆSIDENTEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
OG DENNES MEDLEMMER

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER repræsenteret af Anthony McCLELLAN, juridisk rådgiver, og Ida LANGERMANN, medlem af Kommissionens juridiske tjeneste, med valgt adresse i Luxembourg hos Georgios KREMLIS, Jean Monnet bygningen, Kirchberg,

afgiver i henhold til artikel 20, stk. 2, i protokollen vedrørende Statutten for Det europæiske økonomiske Fællesskabs Domstol følgende

SKRIFTLIGE INDLÆG

i sag 320/87

i hvilken Sø- og Handelsretten, i medfør af artikel 177 i traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, ved beslutning af 23. september 87, har anmodet om en præjudiciel afgørelse i sagen

Civilingeniør Kai OTTUNG

mod

1. KLEE & WEILBACH A/S og
2. Thomas SCHMIDT A/S

Vedrørende foreneligheden med EØF-Traktatens art. 85, stk. 1, af visse forpligtelser i henhold til en licensaftale, herunder forpligtelsen til at betale licensafgift.

/...

KOMMISSIONEN tillader sig at fremkomme med følgende indlæg :

I. FAKTISKE OMSTÆNDIGHEDER

1. I den for den nationale ret verserende sag har sagsøger, på baggrund af en mellem parterne indgået aftale, nedlagt påstand om, at de sagsøgte tilpligtes at anerkende sagsøgers ret til licensbetaling i henhold til aftalen samt tilpligtes at betale licensafgift for salg af armaturer omfattet af aftalen fra d. 1. januar 1981 (det tidspunkt, hvor licenstagere standsede betalingen af licensafgift) med den i aftalen anførte licensafgift, subsidiært med en lavere afgiftssats fastsat efter rettens skøn.
2. Sagsøger, civilingeniør Kai OTTUNG, udviklede omkring 1960 et armatur bestående af et ventilhus indeholdende en trykventil og en vakuumventil til primær anvendelse til lagertanke til øl. Sagsøger videreudviklede dette armatur ved tilføjelse af en kontraventil for tilførsel af luft. I løbet af årene 1959 til 1963 fik sagsøger patent på den sammenbyggede ventil indeholdende den særlige kontraventil i Belgien, Frankrig, Tyskland, Danmark, England og USA. Det danske patent blev udstedt d. 2. december 1963 og udløb den 12. april 1977. Det sidste patent (det amerikanske) udløb d. 15. marts 1980.
3. A/S Anton Petersen & Henius' Eftf (nu de sagsøgte 1. Klee & Weilbach A/S og 2. Thomas Schmidt A/S, herefter sagsøgte eller det sagsøgte selskab) fik ved licensaftale af 18. september og 28. november 1963 af sagsøger overdraget retten til "udnyttelsen af det af Ottung konstruerede sikkerhedsarmatur til gærkar, lagertanke, tryktanke og lignende lukkede beholdere", mod at sagsøgte betalte en licensafgift til sagsøger pr. solgt armatur. Det sagsøgte selskab var på tidspunktet for aftalens indgåelse beskæftiget indenfor bryggerisektoren herunder med salg af udstyr til bryggerier.

./...

Aftalen blev ændret ved et tillæg dateret 16. september 1969, hvorefter sagsøger forpligtede sig til ikke at opsige aftalen, mens sagsøgte fortsat kunne opsige aftalen med 6 måneders varsel til ophør en 1. oktober.

I henhold til aftalens pkt. 5 er sagsøgte efter tidspunktet for aftalens ophør kun berettiget til at sælge eventuelle på lager værende armaturer, hvorved bemærkes, at sagsøgte, efter det tidspunkt hvor der foreligger en opsigelse af aftalen, kun er berettiget til at lade fremstille armaturer i et antal svarende til det, hvorpå ordre haves eller afgives fra kunder indtil tidspunktet for aftalens ophør, med fradrag af eventuelle på lager værende armaturer.

4. I de følgende år betalte sagsøgte den aftalte licensafgift ved salg af de af sagsøger konstruerede armaturer, hvoraf langt de fleste indeholdt den særlige kontraventil for tilførsel af luft. Til visse formål er der imidlertid ikke behov for denne ventil, og i disse tilfælde blev armaturet leveret uden kontraventil, men fortsat mod betaling af licensafgift til sagsøger.

Fra udgangen af 1980 holdt de sagsøgte op med at betale licensafgift bl.a. under henvisning til, at patenterne var udløbet.

Da parterne ikke kunne nå til enighed om, hvorvidt der fortsat skulle svares licensafgift, indstævnedes sagsøger, ved stævning indleveret til den nationale ret d. 12. oktober 1982, sagsøgte.

5. Sagsøger har til støtte for sin påstand gjort gældende, at aftalen ikke er opsagt, og at den ikke er bundet til det efter aftalens indgåelse udstedte danske patent, som udløb 12. april 1977. Sagsøger har herudover gjort gældende, at licensaftalen primært omfatter armaturer, hvis udformning er ophavsretligt beskyttet eller beskyttet mod efterligning i henhold til den danske Markedsføringslov⁽¹⁾.

./...

(1) Lov nr 297 af 14. juni 1974, Lovt. 1974, s. 783 senest lovbebg. nr 55 af 28. januar 1987, Lovt. 1987, s. 184.

6. Sagsøgte har påstået frifindelse og bestridt samtlige sagsøgers anbringender. Sagsøgte har endvidere påberåbt sig EØF-Traktatens artikel 85 og gjort gældende, at forpligtelsen til at betale licensafgift efter patenternes udløb strider mod artikel 85, stk. 1. Hvis det antages, at licensaftalen alene er indgået som følge af patentet, har sagsøgte gjort gældende, at forpligtelsen til at betale licensafgift for produkter, der ikke er patenterede, samt en forpligtelse til tillige at betale licensafgift for produktets udformning, strider mod artikel 85, stk. 1. Endelig har sagsøgte gjort gældende, at bestemmelsen i aftalens pkt. 5, hvorefter sagsøgte er forpligtet til ikke at fremstille og sælge de af aftalen omfattede armaturer efter licensaftalens ophør, strider mod artikel 85, stk. 1.
7. Det er den nationale rets enstemmige opfattelse, at licensaftalen ikke alene omfatter det patenterede produkt, men tillige armaturer, der ikke er patenteret, og at hverken licensaftalen eller præceptive danske lovregler medfører, at licensbetaling bortfalder ved patenternes udløb.

Der har været afholdt et syn og skøn til belysning af, om armaturerne skulle nyde ophavsretlig beskyttelse, men den nationale ret har ikke på nuværende tidspunkt taget stilling til sagsøgers anbringender vedrørende ophavsret og produkt efterligningsbeskyttelse efter markedsføringsloven.

Den nationale ret har på baggrund af sin forståelse af aftalen jfr. ovenfor fundet det nødvendigt at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål :

"1. Udgør en aftaleforpligtelse, hvorefter en licenstagere til en patenteret opfindelse uden tidsbegrænsning, og således også efter patentets udløb, skal betale licensafgift, en konkurrencebegrænsning af den i Rom-Traktatens artikel 85, stk. 1, omhandlede art, når aftalen blev indgået, efter at patentansøgning var indgivet og umiddelbart før patentets udstedelse.

Har det i den forbindelse nogen betydning, at licensgiver ikke kan opsigte aftalen, mens licenstagere kan bringe aftalen til ophør med et vist opsigelsesvarsel, og licenstagere efter aftalens ordlyd herefter er uberettiget til at udnytte produkterne ?

2. (Til besvarelse, hvis spørgsmål 1 besvares bekræftende)

Udgør en aftaleforpligtelse, hvorefter en licenstagere til et ikke-patenteret produkt uden tidsbegrænsning skal betale licensafgift specielt for dette produkt - og således også efter, at patentet for produkter, der tillige er omfattet af licensaftalen, er udløbet - en konkurrencebegrænsning af den i artikel 85, stk. 1, omhandlede art, når det lægges til grund, at det ikke-patenterede produkt markedsføringsmæssigt supplerer det patenterede produkt, og at aftalen blev indgået, efter at patentansøgningen var indgivet og umiddelbart før patentets udstedelse ?

Har det i denne forbindelse nogen betydning, om licenstagere kun har indgået aftale om betaling af licensafgift for det ikke-patenterede produkt, fordi licenstagere ellers ikke opnåede licens på den patenterede opfindelse ?

3. (Til besvarelse, hvis spørgsmål 1 besvares bekræftende)

Udgør en aftaleforpligtelse, hvorefter en licenstagere for at bruge en udformning (et design), der er ophavsretligt beskyttet eller beskyttet efter markedsføringsloven, skal betale licensafgift uden tidsbegrænsning, og således også efter at patentet for det pågældende produkt er udløbet, en konkurrencebegrænsning af den i Rom-Traktaten, artikel 85, stk. 1, omhandlede art, når det lægges til grund, at aftalen blev indgået, efter at patentansøgning var indgivet og umiddelbart før patentets udstedelse ?

Har det i denne forbindelse nogen betydning, om licenstagere kun har indgået aftale om betaling af licensafgift for udnyttelse af ophavsretten eller den fremtoningsmæssige beskyttelse efter markedsføringsloven, fordi licenstagere opnåede licens på den patenterede opfindelse ?

4. (Til besvarelse, hvis spørgsmål 1 besvares benægtende)

Udgør en bestemmelse i en licensaftale, hvorefter en licenstagere ikke er berettiget til at sælge det pågældende produkt efter aftalens ophør, en konkurrencebegrænsning af den i artikel 85, stk. 1, omhandlede art, når licensaftalen vedrører et patenteret produkt, og patentet er udløbet, og når aftalen blev indgået, efter at patentsansøgning var indgivet og umiddelbart før patentets udstedelse ?"

./...

II. RETLIGE BEMÆRKNINGER

8. Den nationale rets spørgsmål vedrører fortolkningen af artikel 85, stk. 1, i EØF-Traktaten og nærmere bestemt artikel 85, stk. 1's krav om, at den pågældende aftale har til formål eller til følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for fællesmarkedet.
9. Det skal indledningsvis bemærkes, at den nationale ret synes at forudsætte, at resten af de betingelser, som er anført i artikel 85, stk. 1, er opfyldt, det vil sige, at der er en aftale mellem virksomheder, der kan påvirke handelen mellem Medlemsstater, og at påvirkningen af handelen (og af konkurrencen) er mærkbar.

Medens Kommissionen er tilbøjelig til at være enig i, at der er en aftale mellem virksomheder i artikel 85, stk. 1's forstand⁽¹⁾, fremgår det ikke åbenbart af aftalen, at den mærkbart kan påvirke handelen mellem Medlemsstater, og at de af aftalens bestemmelser, som i givet fald kunne siges at begrænse konkurrencen, udgør en mærkbar konkurrencebegrænsning. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at aftalen er mellem to parter, som kommer fra den samme medlemsstat, og at en af dem kun kan forventes at have en meget begrænset omsætning. Aftalen kan ikke desto mindre have en mærkbar indflydelse på handelen mellem Medlemsstater og på konkurrencen, hvilket bl.a. vil afhænge af det pågældende produkts markedsandel på det relevante marked⁽²⁾.

./...

- (1) Se Kommissionens beslutning af 2. december 1975 i AOIP/Beyrard, EFT. nr L 6 af 13.1.1976, s. 8 på s. 12. Det fremgår af processkrifterne i den nationale sag, at Kai Ottung var ansat i A/S Anton Petersen & Henius' Eftf på det tidspunkt, hvor aftalen blev indgået. Skønt der har været en del diskussion, om opfindelsen tilhørte Kai Ottung eller hans arbejdsgiver, er det en kendsgerning, at arbejdsgiveren på grund af hans interesse i at kunne udnytte opfindelsen, indgik en licensaftale med Kai Ottung, hvorved sidstnævnte må siges at have udnyttet sin opfindelse økonomisk og uafhængigt af ansættelsesforholdet, idet han kunne have valgt at give en licens til en tredjemand.
- (2) Se i denne forbindelse den vejledning, som er givet i Kommissionens meddelelse af 3. september 1986 vedrørende aftaler af ringe betydning (EFT nr C 231 af 12.9.1986, s. 2) som opererer med en samlet omsætning for de deltagende virksomheder på 200 millioner ECU pr. regnskabsår og en markedsandel på 5 %.

Medens Kommissionen skal overlade disse spørgsmål til den nationale ret, har Kommissionen følgende bemærkninger til den nationale rets spørgsmål.

10. Den nationale ret har formuleret sine spørgsmål alternativt og således ikke anmodet om en besvarelse af samtlige spørgsmål.

Baseret på henvisningen i spørgsmål nr 1 til, om det har nogen betydning, at en bestemmelse i en aftale, der er i kraft, fastsætter, at den tidligere licenstagere efter aftalens ophør er uberettiget til at udnytte opfindelsen, og spørgsmål nr 4, som vedrører en bestemmelse i en aftale, hvorefter licenstagere ikke er berettiget til at sælge det pågældende produkt efter aftalens ophør, anser Kommissionen det for hensigtsmæssigt først at drøfte, hvorvidt en aftalebestemmelse, hvorefter licenstagere efter aftalens ophør er forpligtet til ikke længere at udnytte den pågældende opfindelse, udgør en konkurrencebegrænsning i art. 85, stk. 1's forstand.

11. For at besvare dette spørgsmål anser Kommissionen det for at være vigtigt at sondre mellem tilfælde (1) hvor det pågældende produkt er beskyttet af et patent, ophavsret etc. eller kun kan produceres ved hjælp af licensgivers know-how, og (2) hvor opfindelsen er almindelig kendt og således en del af "the public domain".

Vigtigheden af denne sondring er blevet bekræftet i den af Domstolen for nylig afsagte dom i sag 193/83 Windsurfing International Inc. mod Kommissionen⁽¹⁾, hvor Domstolen for første gang udtrykkeligt gennemgik en række bestemmelser i en patentlicensaftale set i forhold til artikel 85, og hvor Domstolen bemærkede vigtigheden af, om en bestemmelse må siges at være omfattet af patentets særlige genstand⁽²⁾.

./...

(1) Dom af 25. februar 1986 (endnu ikke offentliggjort i Sml.).

(2) Se f.eks. sagens præmis 45 og præmis 72 vedrørende spørgsmålet om kvalitetskontrol med sejlbrætter, og forpligtelsen for licenstagere til at mærke deres sejlbrætter, der er fremstillet og solgt i Tyskland, med påtegningen "fremstillet på licens fra Hoyle Schweitzer" eller "fremstillet på licens fra WSI".

Såfremt der er tale om et produkt, som er beskyttet af en industriel ejendomsret, som f.eks. et patent, har ingen ret til at producere eller markedsføre produktet uden tilladelse fra den, som besidder den industrielle ejendomsret. En bestemmelse i en aftale, som gentager dette almindelige retsprincip, er derfor omfattet af patentets særlige genstand og falder ikke inden for artikel 85, stk. 1's anvendelsesområde.

Hvis opfindelsen derimod er almindelig kendt, kan en forpligtelse, som forhindrer den tidligere licenstagere i at udnytte opfindelsen, ikke retfærdiggøres udfra hensynet til den industrielle ejendomsret, og en sådan forpligtelse må derfor bedømmes i forhold til artikel 85, stk. 1, og udgør en begrænsning i konkurrencefriheden⁽¹⁾.

12. Baseret på de ovenstående betragtninger er Kommissionen af den opfattelse, at artikel 85, stk. 1, skal fortolkes således, at en bestemmelse i en aftale, som forhindrer en af parterne i at udnytte opfindelsen, når denne er blevet almindeligt kendt og derfor en del af "the public domain", udgør en konkurrencebegrænsning i denne artikels forstand (forudsat at den nationale ret anser denne begrænsning for at have en mærkbar indflydelse på konkurrencen i artikel 85's forstand).
13. Den nationale ret har også spurgt om fortolkningen af artikel 85, stk. 1, i forbindelse med en aftaleforpligtelse, hvorefter en licenstagere af en patenteret opfindelse skal betale licensafgift indtil aftalen ophører og derfor muligvis også efter patentets udløb i et tilfælde, hvor aftalen blev indgået, efter at patentsøgning var indgivet og umiddelbart før patentets udstedelse.

./...

(1) Dette skyldes, at licenstagernes handlefrihed er blevet begrænset. Se de forenede sager 40-48, 50, 54-56, 111, 113 og 114/73, Dom af 16. december 1975, Suiker Unie mod Kommissionen, Sml. 1975, s. 1663, s. 1934 præmis 173f og sag 172/80, Dom af 14. juli 1981, Züchner mod Bayerische Vereinsbank, Sml. 1981, s. 2021, s. 2031 præmis 13.

14. Som det fremgår af det ovenstående, er den nationale rets spørgsmål tæt knyttet til den aftale, som den nationale ret skal træffe afgørelse om og det af sagsøger rejste krav om betaling af licensafgift.

Aftalen er kort og simpel. Udover den forpligtelse, som er pålagt licenstagere til ikke at udnytte opfindelsen efter at aftalen er ophørt, foreskriver aftalen, at licensgiveren giver licenstagere ret⁽¹⁾ til at udnytte det af licensgiveren konstruerede sikkerhedsarmatur, og fastsætter licenstagere forpligtelse til at betale licensafgift herfor. Der er ingen henvisning til den i Danmark verserende patentansøgning og ingen sondring mellem patenterede og ikke-patenterede produkter. Herudover vedrører aftalen kun det omtalte sikkerhedsarmatur, og der er ingen omtale af muligheden for forbedringspatenter. Endelig har licenstagere ret til at opsige aftalen med 6 måneders varsel til ophør en 1. oktober.

15. Det skal bemærkes, at forpligtelsen til at betale licensafgift ikke er gradueret efter licenstagere handle måde på markedet f.eks. salg i eller udenfor et bestemt område.

Der er tale om en forpligtelse til at betale penge i form af en omsætningsbetinget licensafgift for retten til at udnytte en opfindelse. Det er ikke ofte, at en sådan bestemmelse kan forventes at give anledning til problemer, idet en licenstagere, som ikke længere er interesseret i en opfindelse, må forventes at benytte sin ret til at bringe aftalen til ophør.

Det skal også bemærkes, at aftalen ikke indeholder bestemmelser om f.eks. forbedringspatenter, en ikke-angrebsklausul eller en forpligtelse til at afholde sig fra enhver konkurrence.

./...

(1) Aftalen foreskriver rent faktisk, at licensgiveren overdrager eneforhandlingsretten til licenstagere, men da den nationale ret ikke i sine spørgsmål har omtalt spørgsmålet med eneretten, skal Kommissionen ikke udtale sig om dette aspekt af aftalen.

Sagen adskiller sig derfor fra Kommissionens afgørelse fra 1975 i AOIP/Beyrard⁽¹⁾, hvor Kommissionen udtalte, at en aftale, som skal være gældende, lige så længe som der eksisterer et forbedringspatent, indeholdende en række konkurrencebegrænsninger og hvorefter licenstagere var forpligtet til at betale licensafgift i hele aftalens løbetid, stred mod artikel 85, stk. 1, i hvilken forbindelse Kommissionen også bemærkede, at licenstagere ikke kunne bringe aftalen til ophør.

I denne beslutning, som naturligvis er tæt knyttet til sagens særlige faktiske omstændigheder, fandt Kommissionen også, at licenstagere forpligtelse til at afholde sig fra enhver konkurrence stred mod artikel 85, stk. 1. Denne sidstnævnte forpligtelse skulle ses i sammenhæng med licenstagere forpligtelse til at betale licensafgift til licensgiveren i et tilfælde, hvor licensgiveren intet havde givet til licenstagere, altså for produkter som blev produceret uafhængigt af licensgiverens patenter.

16. Kommissionen har siden sin beslutning i AOIP/Beyrard yderligere udviklet sit syn på licensbetalinger ikke mindst på grundlag af Domstolens afgørelse i Windsurfing-sagen.
17. Kommissionen anser således ikke betaling af licensafgifter, efter at et patent er ophørt, for at falde ind under artikel 85, stk. 1's anvendelsesområde, hvis disse betalinger er begrundet i betalingsfacilitetshensyn eller er et middel til at beregne licensafgiften. Det samme er tilfældet, såfremt en licensaftale fortsætter med at være i kraft efter at patentet eller den industrielle ejendomsret, som oprindeligt blev givet i licens, er ophørt, og hvis parterne havde aftalt, at licenstagere skulle fortsætte med at betale licensafgifter efter patentets udløb, og lige så længe som aftalen forbliver i kraft.

./...

(1) Citeret ovenfor side 6, note (1).

18. Domstolen har i Windsurfing-sagen givet vigtige retningslinjer vedrørende spørgsmålet om betaling af licensafgift set i forhold til artikel 85, stk. 1.

I denne sag bemærkede Domstolen :

"Det skal dog også bemærkes, at en licensafgift, der opkræves af salget af rigge på basis af denne beregning, viser sig ikke at være højere end den, der er fastsat for salget af separate rigge i de nye aftaler, idet licenstagernes anerkendte, at når licensgiverens godtgørelse for fremtiden blev beregnet alene på basis af prisen for riggen, ville det være rimeligt at acceptere en højere licensafgiftssats. Heraf følger, at denne beregningsmetode ikke havde til formål eller til følge at begrænse konkurrencen ved salget af separate rigge."

og bestemte :

"Herefter må det fastslås, at metoden til beregning af licensafgifterne på grundlag af nettosalgsprisen for et komplet sejlbræt er egnet til at begrænse konkurrencen, når det gælder isolerede salg af brætter, der ikke er dækket af det tyske patent, men derimod ikke for så vidt angår salget af rigge" (1).

19. I forbindelse med denne analyse af bestemmelsen om licensafgift henviste Domstolen ikke til patentets særlige genstand, som den gjorde ved bedømmelsen af faktisk alle aftalernes øvrige bestemmelser⁽²⁾. Betalingen af licensafgifter står ikke i forbindelse med patentets særlige genstand, men er simpelthen en forpligtelse til at betale penge, som ikke nødvendigvis er knyttet til patentets eksistens⁽³⁾.

./...

(1) Dommens præmis 66 og præmis 67.

(2) Se ovenfor pkt. 11.

(3) Det skal i denne forbindelse bemærkes, at sagsøgte i den nationale sag i et vist omfang synes at ville støtte sig på amerikansk ret i forbindelse med fortolkningen af artikel 85, stk. 1 set i forhold til patentlicensaftaler. Mens der altid er grund til at være forsigtig med en sådan fremgangsmåde, skal Kommissionen påpege, at der i denne sag er særlig grund til at udvise forsigtighed, idet amerikansk patentret udtrykkeligt opererer med begrebet et patentmisbrug, hvilket fører til et teoretisk udgangspunkt, som adskiller sig fra det, som er fastsat i artikel 85, stk. 1. Det kan i denne forbindelse bemærkes, at Arnold, Goldstein, Nation & Williamson i deres bog om "An overview of U.S. Antitrust and Misuse Law for licensors and licensees" (1981 Arnold, White & Durkee, s. 110-111) konkluderer, at mens en forpligtelse til at betale licensafgifter, efter et patent er ophørt, i henhold til amerikansk ret udgør et patentmisbrug, udgør en sådan forpligtelse sandsynligvis ikke almindeligvis en krænkelse af konkurrencereglerne.

I fortsættelse heraf bestemte Domstolen, at det forhold, at ikke-patenterede produkter inkluderes i det grundlag, ud fra hvilket licensafgifterne beregnes, kun kan udgøre en konkurrencebegrænsning, når licensafgifterne skal betales for det separate salg af sådanne ikke-patenterede produkter.

Kommissionen forstår dette således, at for så vidt angår salget af produkter, som er produceret ved hjælp af licensgiverens patent, know-how etc., d.v.s. tilfælde, hvor der er noget, som overføres fra licensgiver til licenstagere (hvilket ikke var tilfældet med sejlbrættet i Windsurfing)⁽¹⁾, er parterne fri til at beregne licensafgiften på den måde, de ønsker.

Parterne er derfor ikke begrænset til at beregne licensafgifterne baseret på salgsprisen for det pågældende produkt, men har ret til at finde den bedst mulige måde at beregne licensafgifterne på, hvad enten dette er ved at inkludere andre produkter i det grundlag, ud fra hvilket licensafgiften beregnes eller ved at tillade, at parterne bestemmer i hvor lang tid licensafgifterne skal betales, således f.eks. en aftale mellem parterne, hvorefter en omsætningsbetinget licensafgift skal betales lige så længe, som aftalen er i kraft, og uafhængigt af om det patent eller den industrielle ejendomsret, som oprindeligt blev givet i licens, er ophørt.

20. Under henvisning til de ovenstående betragtninger og den nationale rets udformning af sine spørgsmål, har Kommissionen ikke yderligere bemærkninger til de spørgsmål, som den nationale ret har stillet.

./...

(1) Se i denne forbindelse også Kommissionens beslutning i AOIP/Beyard, ovenfor pkt. 15.

III. KONKLUSION

21. På grundlag af de ovenstående bemærkninger foreslår Kommissionen, at de stillede spørgsmål besvares således :

- (1) Artikel 85, stk. 1, i EØF-Traktaten skal fortolkes således, at en aftaleforpligtelse, hvorefter en licenstagere af en patenteret opfindelse ikke har ret til at udnytte opfindelsen, når denne er blevet almindelig kendt, udgør en konkurrencebegrænsning i denne artikels forstand.

- (2) Artikel 85, stk. 1, i EØF-Traktaten skal fortolkes således, at en aftalebestemmelse i en licensaftale, hvorefter parterne har vedtaget, at licenstagere skal betale en omsætningsbetinget licensafgift til licensgiveren for retten til at udnytte opfindelsen, udover den tid hvor det patent, som oprindeligt blev givet i licens, er udløbet, og lige så længe som aftalen er i kraft, ikke udgør en konkurrencebegrænsning i denne artikels forstand.

Anthony McCLELLAN

Ida LANGERMANN

Kommissionens befuldmægtigede